

OG'IZ BO'SHLIG'I INFEKSIYALARI

<https://doi.org/10.5281/zenodo.10977904>

Muxamediyeva Irodaxon Baxtiyorxo'ja qizi

Komilova Dildora Alisherovna

Central Asia Medical University assistentlari.

Obidov Xurshid Mamasodiq o'g'li

Ergashov Fazrublo Hakim o'g'li

Central Asia Medical University talabalari.

Farg'ona, O'zbekiston.

ANNOTATSIYA

Og'iz infeksiyalari [og'iz bo'shlig'i](#) atrofida yuzaga keladigan infeksiyalar guruhidir. Ularga [tish infeksiyasi](#), [tish xo'ppozi](#) va [Lyudvig anginasi](#) kabi kasalliklar kiradi. Og'iz infeksiyalari odatda [tish kariesi](#) natijasida kelib chiqiqadi. Og'iz infeksiyalari tish ildizida va [ildiz](#) atrofi qo'shni tuzilmalarga tarqaladi. Sog'lom bemorlarda drenajni ta'minlash uchun kasallangan tishni olib tashlash odatda infeksiyani tarqalishini oldini oladi.

Kalit so'zlar

Infeksiya, [tish xo'ppozi](#), drenaj, populyatsiya, tish, og'iz bo'shlig'i.

ИНФЕКЦИИ ПОЛОСТИ РТА

Мухамедиева Иродахона Бахтиярходжа кизи,

Комилова Дилдора Алишеровна

Ассистенты Central Asia Medical University.

Обидова Хуршид Мамасодик угли,

Эргашов Фазрубло Хакима угли

Студенты Central Asia Medical University.

Фергана, Узбекистан.

АННОТАЦИЯ

Инфекции полости рта – это группа инфекций, возникающих вокруг полости рта. К ним относятся такие заболевания, как инфекция зубов, абсцесс зуба и ангина Людвига. Инфекции полости рта обычно вызываются кариесом. Инфекции полости рта распространяются в корень зуба и вокруг корня на соседние структуры. У здоровых пациентов удаление

инфицированного зуба для дренажа обычно предотвращает распространение инфекции.

Ключевые слова

Инфекция, абсцесс зуба, дренирование, популяция, зуб, полость рта.

ORAL INFECTIONS

Mukhamedieva Irodakhona Bakhtiyarkhoja kizi,

Komilova Dildora Alisherovna

Assistants at Central Asia Medical University.

Obidova Khurshid Mamasodik ugli,

Ergashov Fazrublo Hakim ugli

Students of Central Asia Medical University.

Fergana, Uzbekistan.

ABSTRACT

Oral infections are a group of infections that occur around the oral cavity.

These include diseases such as tooth infection, tooth abscess and Ludwig angina. Oral infections are usually caused by dental caries. Oral infections spread to adjacent structures at the tooth root and around the root. Removing an infected tooth to provide drainage in healthy patients usually prevents the spread of infection.

Key words

Infection, tooth abscess, drainage, population, tooth, oral cavity.

Kirish. Og'iz bo'shlig'i infeksiyalari qo'shni tuzilmalarga tarqaladigan holatlarda yoki immunitet tanqisligi bo'lgan bemorlarda (saraton, diabet, transplantatsiya immunosupressiyasi) tish chiqarishdan tashqari jarrohlik drenaj va tizimli antibiotiklar talab qilinishi mumkin. Odatda og'iz bo'shlig'ida yashovchi bakteriyalar og'iz infeksiyasini keltirib chiqarganligi sababli, to'g'ri tish gigienasi infeksiyaning ko'p holatlarini oldini oladi. Shunday qilib, og'iz infeksiyalari stomatologik parvarish qilish imkoniyati past bo'lgan populyatsiyalarda (uysiz, sug'urtalanmagan va hokazo) ko'proq uchraydi. Yoki tish va og'iz mukozasiga zarar etkazadigan zararli odatlarga ega populyatsiyalar (tamaki, nos va boshqalar zararli odatlar). Bu tez-tez uchraydigan muammo bo'lib, shoshilinch tibbiy yordam bo'limidagi barcha murojatlarning deyarli 36 foizini tish sharoitlari bilan bog'liq.

Og'iz orqali yuqadigan kasalliklar bilan kasallangan bemorlar odatda ta'sirlangan tish og'rig'idan, isitma bilan yoki isitmasiz shikoyat qiladilar. Trismus deb [ham](#) ataladigan og'zini to'liq ocholmaslik infeksiyaning jag' va mastatsiya

mushaklari orasidagi bo'shliqlarga tarqalishini ko'rsatadi. Agar [xo'ppoz](#) shakllangan bo'lsa, shish, qizarish va noziklik mavjud bo'ladi. Xo'ppozning joylashishiga qarab, u intraoral, ekstraoral yoki ikkalasi ham bo'lishi mumkin. Jiddiy shishgan og'ir infeksiyalar yumshoq to'qimalar tuzilmalarini (og'iz, til va boshqalar) siljitish, kattalashtirish orqali nafas yo'llarining obstruksiyasiga olib kelishi mumkin) yoki tupurikning yetarli darajada tozalanishiga to'sqinlik qiladigan disfagiyaning keltirib [chiqaradi](#). Bu shoshilinch tibbiy yordam va nafas olish yo'llarini himoya qilish uchun endonazal intubatsiya yoki [traxeotomiya](#) talab qilinishi mumkin.

Belgilari va alomatlari: Tish og'rig'i va shishishi og'iz infeksiyasining ikkita o'ziga xos alomatidir. Isitma ba'zida mavjud, ammo tish og'rig'i yoki doimiy shish kabi tez-tez emas. Shish tish ildizida yoki infeksiya egallagan joylarda paydo bo'ladi. Odatda yurak urish tezligining oshishi, kam energiya, titroq va terlash kabi infeksiyaga hamroh bo'ladigan boshqa alomatlar ham bo'lishi mumkin. Agar infeksiya mastatsiya mushaklari orasidagi bo'shliqqa tarqalsa, [trismus](#), og'zini to'liq ocholmaslik ham mavjud bo'ladi.

Og'izning og'ir infeksiyalari nafas olish yoki yutish buzilganda xavfli bo'ladi. Birlamchi va ikkilamchi bo'shliqlar tomoqning orqa tomoniga cho'zilganligi sababli, sezilarli shish nafas yo'llarining obstruksiyasiga olib kelishi mumkin. Nafas olish yo'llarining obstruksiyasining belgilari va alomatlari nafas olish qiyinlashuvi, stridor, puls oksimetri bilan o'lchanadigan kislorodning past to'yinganligi, terining yoki lablarning siyanozlarni paydo bo'lishini ko'rishmiz mumkin. Xuddi shunday, qo'shni tuzilmalarga tarqaladigan infeksiyalar ham yutishni buzishi yoki yutish bilan sezilarli og'riq keltirishi mumkin.

Og'iz infeksiyasidan kelib chiqadigan asoratlarning infeksiyaning qancha davom etganiga va infeksiyaning qaerga tarqalishiga bog'liq. Og'iz infeksiyasining uchta asosiy, kamdan-kam hollarda [osteomyelit](#), [kavernoz sinus trombozi](#) va [chuqur bo'yin kosmik infeksiyalari](#)ga sabab bo'lishi mumkin.

Kavernoz sinus trombozi. Kamdan kam bo'lsa-da, og'iz infeksiyalari burun va yuz tomirlari orqali ham tarqalishi mumkin, ular [kavernoz sinus](#) deb ataladigan kislorodsiz qon deposiga quyiladi. Infeksiya kavernoz sinusga tarqalgandan so'ng, bu bo'shliq ichida muhim nervlarni ([III, IV, v1, V2 va VI kranial nervlar](#)) siqib chiqarishi va yuqori yuzdan venoz drenajga to'sqinlik qilishi mumkin. Asosiy alomatlar-ikkala ko'zning shishishi va og'rig'i, isitma, ko'rishning o'zgarishi va bosh og'rig'i. Tekshiruvda ko'zning qizarishi va harakatlanish diapazonining pasayishi taxminan 90% hollarda kuzatiladi. Infeksiyani va qon trombozini davolash uchun antibiotiklar va antitrombotiklarni o'z ichiga oladi bu alomatlarning birinchi haftasida tashxis qo'yilmasa, o'limga yoki jiddiy kasallikka olib keladigan xafli asorat hisoblanadi.

Chuqur bo'yin kosmik infektsiyasi: Chuqur bo'yin kosmik infektsiyalari –bu bo'yin bo'linmalarini ajratib turadigan biriktiruvchi to'qima orasidagi bo'shliqlarga tarqalgan og'iz infektsiyalari. Infektsion chuqur bo'yin bo'shliqlarini o'z ichiga olganda, bemorlar isitma, yutish bilan og'riq, yuta olmaslik, chalkashlik, bo'yinning harakatchanligi pasayishi, ko'krak og'rig'i, nafas qisilishi va boshqa ko'plab xafli alomatlar to'g'risida xabar berishlari mumkin. Agar infektsiya davolanmasa yoki to'g'ri tashxis qo'yilmasa, unda nekrotizan mediastinit (yurakni o'rab turgan yumshoq to'qimalarning infektsiyasi) va servikal nekrotizan fasiit kabi yanada jiddiy asoratlarni paydo bo'lishi mumkin. Chuqur bo'yin bo'shlig'iga ta'sir qiladigan va nekrotizan mediastinit yoki nekrotizan fasiitga olib keladigan og'iz infektsiyalarining o'lim darajasi 40-60% atrofida yuqori.

Sabablari: Og'iz infektsiyalari ko'pincha og'iz bo'shlig'ini to'ldiradigan bakteriyalarning ko'payishi tufayli yuzaga keladi. Sog'lom katta yoshdagi odamlarda milliardlab bakteriyalar, viruslar va zamburug'lar og'iz bo'shlig'ida yashaydi va 500 dan ortiq turli xil turlarni ifodalaydi. Ular birgalikda og'iz mikrobiomasi sifatida tanilgan. Sog'lom bo'lsa, og'iz mikrobiomasi dinamik muvozanatda bo'ladi. Biroq, chirigan tish ildizi yoki jag' suyagidan penetratsion ponksiyon yarasi kabi ba'zi holatlar normal og'iz mikrobiomasini buzadigan va patogen bakteriyalarning ko'payishiga yordam beradigan muhitni yaratishi mumkin. Tomoq og'rig'i ([faringit](#)) viruslar va og'iz achitqi infektsiyalari ([kandidoz](#)) zamburug'lar tomonidan qo'zg'atilgan bo'lsa-da, shish va xo'ppozlarga olib keladigan og'iz infektsiyalarining aksariyati bakteriyalar tomonidan kelib chiqadi.

Og'iz mikrobiomasining bakteriyalari turli xil [gramm musbat kokklar va tayoqchalar](#), [gramm manfiy kokklar va tayoqchalar](#), [majburiy anaeroblar](#) va [fakultativ anaeroblardan](#) iborat. Og'iz infektsiyasini keltirib chiqaradigan eng keng tarqalgan bakteriyalar [streptokokk](#) turlari hisoblanadi. Tishlarni to'ri parvarish qilmaslik bu bakteriyalarning tish ildizida to'planishiga yordam beradi va natijada bo'shliq yoki tish kariesiga olib keladi. Chirigan tish ildizi bakteriyalarni kislorod miqdori past bo'lgan yopiq muhit bilan ta'minlaydi. Binobarin, og'iz bo'shlig'ida mavjud bo'lgan fakultativ anaeroblar gurkirab rivojlanishiga va tishlarning yemirilgan joyidagi boshqa bakteriyalardan ustun bo'lib, tish kariesining og'iz infektsiyasiga aylanishiga olib keladi. Anaerob bakterialar tomonidan chiqarilgan korroziv fermentlar atrofdagi suyakni yemiradi va infektsiyani atrofdagi tuzilmalarga kirib borishiga imkon beradi.

Xulosa. Og'iz infektsiyasining tabiiy tarixini hisobga olgan holda, klinik davolangan og'iz infektsiyalarining aksariyati bir vaqtning o'zida bir nechta turli xil bakteriyalar turlari tomonidan kelib chiqadi. Infektsiya manbai drenaj va antibiotiklarning biron bir shakli bilan nazorat qilinmaguncha, og'iz infektsiyasi o'z-o'zidan tuzalmaydi.

Shunday ekan og'iz bo'shlig'ini to'g'ri parvarish qilish nafaqat tish kasalliklarini balki organizimning boshqa kasalliklarini oldini olish uchun muhim hisoblandi.

FOYDALANILGAN MANBALAR:

1. Rajendran, Arya; Sivapathasundharam, B. (2014). [Shaferning og'iz patologiyasi darsligi](#). Elsevier Sog'liqni Saqlash Fanlari.
2. Flint, Pol (2010). [Cummings Otorinolarologiya-Bosh va bo'yin jarrohligi, 5-nashr](#).
3. Vytla, S; Gebauer, D (2017-07-24). ["Uchinchi darajali sharoitda odontogen infektsiyalarni boshqarish bo'yicha klinik qo'llanma"](#). Avstraliya Stomatologiya Jurnal.
4. Ballenger otorinolarologiyasi: bosh va bo'yin jarrohligi. Qor, Jeysms B. (Jeysms Bayron),
5. Bali, Rishi Kumar; Sharma, Parveen; Gaba, Shivani; Kaur, Avneet; Ghanghas, Priya (2015). ["Odontogen infektsiyalarning asoratlarini ko'rib chiqish"](#). Yuz-yuz jarrohligi milliy jurnali.
6. Khabibjonova, Y. (2024). OCCURENCE OF DENTAL CARIES. *Евразийский журнал медицинских и естественных наук*, 4(1), 90–95.
7. Ёкутхон Хабибжонова. (2024). ВИДЫ, ПРИЗНАКИ И ПРОФИЛАКТИКА КАРИЕСА ЗУБОВ. *Scientific Impulse*, 2(16), 1082–1087.